

ZPRAVODAJ

S P O L E Č N O S T I P Ř Á T E L I T Á L I E

Ze zprávy o činnosti Společnosti přátel Itálie od V. do VI. Valného shromáždění přednesené statutárním místopředse- dou Dr. Rostislavem Pietropaolo dne 19. 1. 2008

Vaše excelence pane velvyslanče, vážení hosté, delegáti mimopražských poboček a členové pražské pobočky. Dovolte, abych se ve zprávě o činnosti a o její další perspektivě nejdříve ohlédl za horizont minulého, tj. V. valného shromáždění, které se konalo v květnu r. 2004.

Před 18 roky, dne 13. prosince 1989, jsme s několika přáteli ustavili přípravný výbor k založení naší Společnosti a 7. června 1990 jsme ji založili. Osmnácti léty, které připomínám, se naše Společnost přiblížila k hranici dospělosti, a je proto dobré hodnotit co se nám v letech adolescence v naší činnosti podařilo a co ne.

Uplynulá léta prověřila vytyčený **cíl celostátní působnosti Společnosti**. K jeho naplnění jsme mimo jiné přispěli i zakládáním sítě mimopražských poboček. Díky působení profesora Antonia Cassutiho, tehdejšího kulturního rady Velvyslanectví Itálie na orgány místní samosprávy došlo v letech 1992 až 1994 k založení poboček i tam, kde k tomu nebyly podmínky. Po skončení jeho podpory tyto pobočky nedokázaly obnovit původně zvolené výbory a až na výjimky postupně zanikly. I tak považujeme za úspěch působení poboček Společnosti v 10 zejména větších městech.

Čas prověřil i naši **členskou základnu**. Od založení společnosti se bez jakékoliv cílené propagace a náboru spontánně přihlásilo k dnešnímu dni 2103 členů rozptýlených po celém území republiky. Ztrátou kontaktu se zaniklými pobočkami, ztrátou motivace, nesplněným očekáváním, neohlášenou změnou bydliště, úmrtím a zrušením členství těm, kteří po dobu dvou roků neplnili základní členskou povinnost neplacením členského příspěvku, došlo k postupné redukci na současných 539 členů.

Čas prověřil i naši **schopnost samofinancování**, které jsme zvládli především díky bezplatné dobrovolné práci. Hlavní část prostředků jsme si od počátku dodnes dokázali opatřit vlastním úsilím, pořádáním aktivních i pasivních zájezdů, organizováním kurzů italštiny, poskytováním informací, tlumočnických a překladatelských služeb. Prostředky získané z členských příspěvků by při nízké příspěvkové morálce našich členů bohužel na zabezpečení naší činnosti nestačily. Poté, kdy jsme prokázali životaschopnost naší Společnosti jsme uvítali, když nám počínaje rokem 1992 Odbor pro krajany, kulturu a propagaci Ministerstva zahraničních věcí ČR začal poskytovat dotace na přesně vymezené projekty s naší menšinovou finanční účastí. Tyto dotace se staly vedle výnosů z vlastní činnosti a členských příspěvků jedním ze tří zdrojů, o které se opírá naše hospodaření. Za celou dobu existence jsme nedokázali zajistit sponzoring jako čtvrtý potřebný zdroj financování.

Za dobu od založení Společnosti jsme si ověřili jak plníme ostatní cíle, které jsme si vytyčili ve Štanovách. Nejkonsolidovanější oblastí je **pořádání kurzů italštiny**. Postupně byly organizovány v deseti pobočkách, z toho v poslední době jen ve čtyřech z nich. V Praze, kde probíhá již jejich sedmnáctý ročník, těmito kurzy prošlo přes

3000 posluchačů. V každém pololetí otevíráme v průměru 15 kurzů a počet účastníků se po určitém poklesu ustálil na průměrných 130 posluchačích. Naše Společnost patří mezi tři instituce v Praze, které organizují největší počet kurzů italštiny. Mimo Italský kulturní institut, který jich organizuje nejvíc, soutěžíme o počty kurzů i kurzistů s Jazykovou školou hl. města Prahy. Přes úspěšné letní intenzivní kurzy, které jsme řadu let organizovali v Mar. Lázních a Karlových Varech, jsme byli nuceni od jejich pořádání upustit pro neúnosný růst cen za ubytování a stravování. Proto vítáme iniciativu olomoucké pobočky, která se počínaje loňským rokem ujala jejich pořádání. V olomoucké pobočce je pravidelně organizováno také pět celoročních kurzů a v plzeňské čtyři. Doufáme, že v nejbližší době se podaří obnovit kurzy i v Teplicích.

Druhou konsolidovanou oblastí je **vydávání našeho čtvrtletního Zpravodaje**. Díky možnosti zařadit jeho vydávání mezi projekty z části dotované Odborem krajanů, kultury a propagace Ministerstva zahraničních věcí jsme počínaje rokem 1996 mohli zahájit jeho vydávání a v loňském roce jsme dovršili jeho 12. ročník, z toho posledních 5 roků jako čtvrtletník. Jeho obsah je přístupný i na našich webových stránkách. Tento čtvrtletní zdroj informací o naší činnosti i o dějinách a současnosti česko – italských vztahů je hlavním pojítkem vedení Společnosti s našimi členy, příznivci a se zainteresovanými institucemi. Pokud jde o obsahové zaměření Zpravodaje postupně se nám daří vyhovět požadavkům na zvýšení počtu statí, které se zabývají italskými realiami a specifikami.

Podpoře **vydavatelské činnosti**, na pomoc větší informovanosti naší veřejnosti, nejen o historii a současnosti česko-italských vztahů, ale i o historii a současnosti Itálie věnujeme stálou pozornost. Považujeme za mimořádně významné, že jsme se mj. díky našim členům Dr. Ireně Bukačové a Cyrilu Křížovi a díky finanční podpoře MZV ujali mimořádně náročné přípravy monografie o bohatých dějinách česko-italských vztahů s názvem „Známe se jedenáct století“.

V řadě případů se naše Společnost stala prostředníkem v **navázání partnerských vztahů mezi českými a italskými městy**. Za řadu jiných připomínám partnerský vztah Prahy 1 a Trenta. o jehož navázání se nejvíce zasloužil náš zakláda-

jící člen Dr. Bohumil Verner. **Spolupráce s Italským kulturním institutem** je důležitou součástí naší činnosti v Praze. V rámci této spolupráce byla uskutečněna řada přednášek našich členů. **Přednášková činnost** se stala další konsolidovanou oblastí naší činnosti. Největší aktivitu v tomto ohledu, mimo pražskou pobočku, vyvinula brněnská pobočka. Přednáškami o italských realiiích a italských památkách na našem území se může pochlubit i Teplická pobočka. Akcemi klubového typu, spojenými s přednáškami je charakterizována i činnost plzeňské i olomoucké pobočky.

Dalším cílem naší Společnosti je i **podpora přírodních vztahů mezi občany obou zemí**. Tento cíl jsme naplňovali od založení Společnosti bohatou výměnou především kulturních souborů, organizováním našich zájezdů do Itálie a zabezpečováním italských do ČR, ale především množstvím školských výměn. Za významný počín považujeme i zorganizování propagačního zájezdu představitelů českých cestovních kanceláří do Kalábie, která významně napomohla k rozšíření jejich zájmu i o tuto destinaci. Od minulého valného shromáždění jsme tuto činnost obohatili o kontakty a spolupráci s italskou komunitou nejen v Praze ale i v aktivních mimopražských pobočkách. Po překonání typicky italské fragmentace jsme si důvěru italské komunity získali opakovanou pomocí v řešení problémů, se kterými se na nás jejich organizace obrátily.

Za dobu existence naší Společnosti byla navázána **spolupráce s řadou italských i českých institucí**, které se různým způsobem podílejí na rozvíjení vztahů mezi našimi zeměmi. Na prvním místě je to Velvyslanectví Itálie, pro které je naše Společnost uznávaným partnerem v nevládní oblasti. Dále je to již zmíněný Italský kulturní institut, který s porozuměním umožňuje uskutečňovat některé naše aktivity ve svých prostorách. Spolupracujeme i se Skupinou Česká republika-Itálie, kterou tvoří 10 členů Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v rámci Meziparlamentní unie. Spolupracujeme s Odborem krajanů, kultury a propagace MZV a jeho teritoriálním odborem, s českým zastupením Italského úřadu pro zahraniční obchod (ICE), italským státním podnikem pro podporu turistiky (ENIT), redakcí měsíčníku Progetto Repubblica Ceca a s Italsko-českou obchodní a průmyslovou komorou, která své uznání význa-

mu naší činnosti v r. 2006 vyjádřila udělením zlatého odznaku.

Za významnou považujeme i spolupráci s řadou dalších institucí, mezi nimi Jednotou tlumočnicků a překladatelů, jejíž president, italianista Petr Kautský kandiduje do výboru Společnosti.

Významným posunem při zvládání obsahové, organizační i administrativní práce od minulého valného shromáždění je **maximální využívání internetu**, který se osvědčil i v modernizaci zápisů do našich kurzů, při vyřizování korespondence, styku s úřady, ale především v přímém styku s našimi členy, který se díky internetu velmi oživil. Proto chci poděkovat členkám našeho výboru Mgr. Ing. Lence Němečkové za její podíl na zpracování našich původních webových stránek, Ing. Ivaňě Durdilové, která naše stránky obohatila o další dvě přístupové adresy a spolu s Bc. Ondřejem Čermákem, za jejich pohotovou pomoc při překonávání všech úskalí při jeho užívání.

Vyhnul jsem se podrobnostem z činnosti naší Společnosti od minulého valného shromáždění, neboť jsou vám známy ze stránek našeho Zpravodaje. Zaměřil jsem se jen na hlavní oblasti naší dosavadní činnosti. Domnívám se, že jsme se za léta dospívání naší Společnosti mnohému naučili a že jsme si v praxi ověřili, co je v naší činnosti hlavní a co bychom měli dále rozvíjet.

Děkuji členům celostátního výboru i výborům poboček, zejména Dagmar Koutné předsedkyni pražské pobočky i všem členům, kteří se podíleli na dosažených výsledcích. Mezi nimi zvláště jedné ze zakládajících členů Ing. Aleně Vitochové, která významně pomohla naší činnosti zejména v jejích počátcích.

Stanovy Společnosti přátel itálie

Článek 1

Základní ustanovení

Společnost přátel Itálie – dále jen Společnost – je dobrovolným, neziskovým občanským sdružením se sídlem v Praze. Jeho členy se mohou stát občané ČR a Itálie, kteří se chtějí aktivně podílet na rozvíjení česko-italské spolupráce, případně ji podporovat, jakož i instituce, v obou

státech, mající zájem spolupodílet se na uskutečňování cílů Společnosti. Společnost má sídlo v Praze 6, Brixihy 1574/21, PSČ 162 00 a působí na celém území ČR.

Článek 2

Cíle Společnosti

Cílem Společnosti je pěstovat a podporovat česko-italské vztahy ve všech oblastech společenského života, zejména:

- pracovat pro posílení vzájemného porozumění a přátelských vztahů mezi občany obou států v duchu nejlepších tradic, cílů a zásad Charty OSN, dvoustranných i vícestranných dohod podepsaných oběma státy, nebo mezi českými a italskými institucemi;
- získávat a rozšiřovat mezi veřejností vzájemné informace o významných kulturních a společenských událostech a přispívat ke zvýšení znalostí o partnerské zemi;
- zprostředkovávat rozvoj všech forem přímých vztahů mezi občany, organizacemi a institucemi v politické, ekologické, výrobní, obchodní, vědecké, vědeckotechnické, školské, vydavatelské, kulturní, duchovní, sportovní, turistické a dalších oblastech.

Článek 3

Činnost Společnosti

K dosažení svých cílů vyvíjí Společnost zejména na tuto činnost:

- pořádá přednášky, výstavy, koncerty, představení a jiné akce k významným kulturním a společenským událostem v Itálii a v ČR;
- spolupůsobí při vydávání a rozšiřování časopisů, publikací a pomůcek, zabývajících se česko-italskými vztahy a různými oblastmi života v obou zemích, určených pro veřejnost;
- k usnadnění česko-italské spolupráce podporuje vydávání jazykových učebnic a sborníků, pořádá jazykové a jiné odborné semináře, kurzy a školy a používá informačních a propagačních prostředků jako rozhlas, televize, film, tisk apod.;
- spolupracuje s partnerskými společnostmi v Itálii při realizaci cílů obou stran a vzájemném poskytování pomoci při zprostředkovávání spolupráce s příslušnými organizacemi, institucemi a jednotlivci ve svých zemích;

- e) spolupůsobí při navazování a udržování partnerských styků mezi institucemi, školami, obcemi, městy a oblastmi obou zemí;
- f) organizuje, nebo spolupůsobí při organizaci tematických a turistických zájezdů občanů obou zemí sloužících ke vzájemnému poznávání;
- g) při plnění svých úkolů vyvíjí Společnost vedlejší hospodářskou činnost založenou na dohodě zúčastněných stran dle platných zákonných ustanovení.

Článek 4

Členství ve Společnosti

Členem Společnosti může být fyzická i právnická osoba z ČR, nebo Itálie (organizace, instituce, družstva, svazy a pod.), která se ztotožňuje se stanovami Společnosti. Každý člen má jeden hlas. Přijetí za člena schvaluje výbor pobočky. V místech kde pobočka není schvaluje přijetí za člena celostátní výbor. Stejný postup platí i při rušení členství. Členství ve Společnosti je dobrovolné. Přijetí za čestného člena Společnosti schvaluje celostátní výbor. Členství zaniká úmrtím, vystoupením ze Společnosti, nebo zrušením členství pro neplnění povinností, včetně neplacení členských příspěvků po dobu dvou roků. U kolektivních členů – právnických osob – zaniká členství vystoupením příslušné organizace ze Společnosti, nebo zánikem organizace.

Článek 5

Práva a povinnosti členů Společnosti

Každý člen má právo zúčastnit se schůzí, akcí a činností konaných Společností, volit, být volen do všech orgánů Společnosti, podávat náměty a pod. Člen Společnosti je povinen respektovat stanovy, aktivně přispívat k její činnosti, platit řádně příspěvky a plnit usnesení orgánů Společnosti.

Článek 6

Orgány Společnosti a její organizační struktura

- a) Valné shromáždění
- b) Celostátní výbor Společnosti
- c) Předsednictvo Společnosti
- d) Revizní komise
- e) Členská schůze pobočky
- f) Výbor pobočky

- g) Zájmové sekce
- h) Komise ad hoc

a) Valné shromáždění je nejvyšším orgánem Společnosti a je svoláváno pravidelně jednou za 3 roky. Členové Společnosti musí být včas seznámeni s jeho termínem a navrhovaným programem jednání, a to písemně, oznámením ve Zpravodaji Společnosti. Členové poboček volí ze svého středu delegáty, kteří je zastupují na jednání. Poměr počtu členů na jednoho delegáta stanoví celostátní výbor. Mimořádné Valné shromáždění může být svoláno, požádá-li o to jedna třetina členů Společnosti.

Valné shromáždění je způsobilé se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina delegátů. Nejde-li se ve stanoveném čase dostatečný počet delegátů bude Valné shromáždění zahájeno o půl hodiny později a to za jakéhokoliv počtu delegátů s právem usnášet se. Valné shromáždění projednává a schvaluje zprávu o činnosti Společnosti, zprávu o jejím hospodaření a zprávu revizní komise, volí celostátní výbor Společnosti, revizní komisi, doplňuje, případně mění stanovy a závazně je vykládá, usnází se o zániku Společnosti ve smyslu platných předpisů. Usnází se většinou hlasů přítomných delegátů na činnosti Společnosti pro příští období. Rozhodnutí o změně stanov vyžaduje dvouřetivou většinu přítomných delegátů. Schvaluje výši a způsob placení členských příspěvků. Volby jsou zpravidla tajné, usnese-li se však na tom Valné shromáždění, je možno vykonat volby veřejným hlasováním.

b) Celostátní výbor Společnosti by neměl mít více než 30 členů, volí ze svého středu předsednictvo, statutárního místopředsedu, 2 místopředsedy a případně další členy předsednictva. V období mezi Valnými shromážděními má právo kooptovat do celostátního výboru nové členy. Celostátní výbor se schází zpravidla jednou za 6 měsíců, nebo podle potřeby, řídí a hodnotí činnost Společnosti v duchu usnesení Valného shromáždění. Podle potřeby přizve na své jednání předsedy poboček, kteří nejsou členy celostátního výboru. Výbor je způsobilý se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina členů, usnází se nadpoloviční většinou přítomných.

c) Předsednictvo Společnosti se schází podle potřeby a řídí činnost Společnosti v období mezi zasedáními celostátního výboru, který informuje o své činnosti. Předseda, respektive statutární místopředseda zastupují Společnost při vyřizování správní a organizační agendy, zastupují Společnost při jednání se správními, státními orgány, zástupci dalších organizací a institucí.

d) Revizní komise je volena Valným shromážděním na dobu 3 let a za svoji činnost odpovídá Valnému shromáždění. Členství v revizní komisi je neslučitelné s členstvím v výboru a předsednictvu Společnosti. Má minimálně 3 členy a ze svého středu volí předsedu. Předseda, nebo jím pověřený člen revizní komise má právo zúčastňovat se s poradním hlasem zasedání celostátního výboru. Jejím úkolem je nejméně jedenkrát ročně provést kontrolu hospodaření Společnosti. Na žádost celostátního výboru, nebo i z vlastního podnětu může provést mimořádnou revizi. O výsledcích své činnosti podává zprávu celostátnímu výboru a Valnému shromáždění. Revizní komise má právo podávat návrhy, které souvisí s hospodařením Společnosti.

e) Místní pobočky, pokud splňují příslušná ustanovení, mohou na základě registračního listu vystaveného celostátním výborem získat právní subjektivitu a zůstávají součástí organizační struktury Společnosti jako ostatní pobočky. Pracují v okruhu své působnosti v souladu se stanovami, volí ze svého středu výbor, revizní komisi, nebo revizory účtů. Podle potřeby si vytvářejí vlastní strukturu. Kontrolují řádné placení členských příspěvků, případně je na základě pověření celostátního výboru vybírají. Celostátní výbor a pověřené místní pobočky, si jednou ročně vzájemně poukazují 50% podíl výnosu členských příspěvků. Samostatně nakládají s výsledky své vedlejší hospodářské činnosti dle čl. 3 stanov a plně za ni odpovídají. Podle svých možností přispívají na činnost celostátního výboru. V případě zániku pobočky se její jmění převádí na Společnost.

f) Zájmové sekce sdružují členy Společnosti dle odborného zaměření a zájmu. Vyvíjejí samostatnou činnost na stejných principech jako

místní pobočky. Za jejich hospodaření odpovídá příslušná pobočka.

g) Komise ustavované ad hoc napomáhají ve zvládnutí organizačních, administrativních a hospodářských úkolů celostátního výboru, místních poboček a zájmových sekcí.

Článek 7

Finanční hospodaření

Příjmy Společnosti se skládají z:

- a) členských příspěvků
- b) příspěvků místních poboček a zájmových sekcí
- c) darů, příspěvků a dotací fyzických a právnických osob a státních orgánů
- d) úhrad za služby konané v rámci vedlejší hospodářské činnosti (čl.3)
- e) příjmů spojených s vydavatelskou činností

Celostátní výbor Společnosti předkládá na svých zasedáních ke schválení rozpočet a zprávu o výsledku hospodaření, vede účetnictví podle směrnic platných pro hospodaření neziskových občanských sdružení a v příslušných termínech předkládá finančnímu úřadu daňové přiznání.

Článek 8

Právní postavení Společnosti

Společnost je podle občanského zákoníku právnickou osobou.

Tyto stanovы byly schváleny Valným shromážděním Společnosti dne 19. ledna 2008.

Pražské jaro 1968 v dílech italských autorů a jejich ohlas v tisku

V západoevropských zemích mělo Pražské jaro snad největší ohlas v Itálii. Proto ne náhodou věnuje italská publicistika takovou pozornost jeho 40. výročí. **Il giornale di Vicenza (tamní deník) 23. května 2008 zveřejnil článek spisovatele „Krátká iluze Pražského jara“ s podtitulem „Brutální sovětská represe zmařila vznikající demokracii“.**

Pokusu nastolit socialismus s lidskou tváří za železnou oponou, jeden z ušlechtilých otců

italského žurnalistu, skvělý spisovatel a politik s hluboce prožitou dráhou **Enzo Bettiza věnoval nádhernou knihu: „La primavera di Praga. 1968: la rivoluzione dimenticata“ (Pražské jaro. 1968: zapomenutá revoluce).** Vychází v nakladatelství Mondadori.

○ své knize a o svých vzpomínkách dopisovatele deníku *Corriere della sera* na ony dny určené historii mimo jiné vypráví: **Mezi hnutími roku 1968 to pražské bylo úplně jiné než ta západní.** Bylo nejen jiné, ale bylo nejdříve přeroučeno a potom zapomenuto. Ve skutečnosti opravdový 68, 68. jako střet byl ten pražský. Zatím co na západě táto synáčekové zrudnutí konzervatismem, svobodou a demokracií se oblékali za chudáky a žádali od moci fantazii, ti pražští se upalovali jako Jan Palach.

Na jedné straně je hnutí destruktivní hráčské a ludistické, na druhé straně je 68. tragický, který se staví proti překonanému komunismu, pražští mladí se zabíjejí na protest proti zvlášť rudé armády a tankům. Jsou to dvě naprosto protichůdná chování. **To pražské nabývá obrysy reality a hloubky které z něj dělají opravdový 68.**

Deník Il Sole 24 ore 8. června 2008 zveřejnil na první straně pod nadpisem „Sessantotto 3“ třetí stať věnovanou 40. výročí Pražského jara. „Oscuri presagi in Boemia“ (Temné předtuchy v Čechách) je titulěk pod kterým autorka Serena Vitale píše o významném italském bohemistovi Angelo Maria Ripellinovi a jeho knize „L´ora di Praga“ (Hodina Prahy) vydané nakladatelstvím Le lettere, Firenze, v níž líčí jak v Praze prožíval jaro 68 a 69.

Pro svůj láskyplný vztah k českým zemím a jejich literatuře byl Ripellino privilegovaným pozorovatelem událostí, které v šedesátých letech u mnohých podnítily naději v možnost „socialismu s lidskou tvář“. Československo se pomalu vynořovalo z „mrtvé bažiny stalinismu“. Mezinárodní konference o Kafkovi v r. 1963 byla symbolickým počátkem krátké renesance, charakterizované čilým divadelním životem, oživením satiry, prvními pokusy o prózu již nepodřízenou dogmatům socialistického realismu, znovuoživením tabuizované minulosti. Avšak znepokojení chmurnou předtuchou prochází jeho reportáží také, když je Pražské jaro v plném rozkvětu. Zatím co s obdivem vypráví o odvaze jeho prota-

gonistů o jejich klidu a trpělivé sebekázni, Ripellino neskrývá obavu, že „pod zahraničním nátlakem a hrozbami dojde ke zpomalení“. Tuší hrozbu nového Mnichova. Tanková invaze ráno 21. srpna potvrdila jeho obavy. Povzbuzen přáteli („z venku nám můžeš pomoci lépe, než tady v kleci“) Ripellino tentýž den se zoufalstvím a hněvem opouští Prahu. Z Itálie pokračuje dokumentovat důvtipný pasivní odpor Čechů v nyní již mýtických dnech v nichž se sjednotil národ tolikrát zasažený nemilosrdnými nůžkami dějin.

Daleko od „své“ Boemie píše knihu „Praga magica“. K jejím českému vydání dochází teprve v r. 1992.

V epilogu napsal „kouzlo Prahy nikdy neskončí. Pronásledovatelé, hrobaři, zmizí v propasti a já se snad vrátím. Jistě se do Prahy vrátím, půjdu do Violy recitovat mé verše, přivedu tam mé děti, vnuky, ženy které jsem miloval, mé přátele... Praho, nenechejme se porazit, odvahu, vzdoruj. Nezbyvá než projít společně dlouhý šašplínovský pochod naděje.“ Nemoc, která ho přivedla k předčasné smrti mu zabránila projít ten pochod až do konce.

Paolo Dal Maso, Lonigo (Vicenza), předseda Spolku přátel České republiky

Co zůstalo v Itálii z dob mezi dvěma válkami

(3. část)

Ostatně, po již třetím vítězství Silvia Berlusconiho a jeho koalice pravého středu ve volbách v dubnu 2008 se o liberalizaci svobodných povolání nehovořilo. Jistí optimisté tvrdí, že staronový šéf vlády se poučil z předchozích chyb a některé reformy prosadí, aniž by je dopředu dlouho ohlašoval, protože takto se jejich nepřítelé nemohou připravit. Možná, že mají pravdu: dva týdny po parlamentních volbách došlo ve Věčném městě k velkému překvapení: pravicový kandidát Gianni Alemanno byl zvolen římským starostou. Je to první skutečné vítězství pravice v Římě od roku 1945. Alemanno svého času podpořil římské taxikáře v jejich boji proti levicovému starostovi Veltronimu, který udělil nových 300 licencí. Taxikáři také vehementně a energicky podpořili jeho

předvolební kampaň. Jenže po vítězství Alemana řekl, že „je na jejich straně, ale nařízení svého předchůdce již nemůže odvolat“. A zklamaní taxikáři museli hořkou pilulku spolknout.

Kastovnictví má velmi negativní následky pro celý život v zemi. Je to jakási forma aktualizovaného feudalismu, jak existoval před americkou a francouzskou revolucí. Nemluvím o nevolnicích ale o tom, že syn advokáta bude patrně asi zase advokátem, protože mu otec otevře cestu ke kariéře a bude ho chránit. Totéž platí o lékařích či jiných povoláních. Censis, jeden z nejserióznějších sociologických ústavů v zemi, jehož každoroční „Zpráva o stavu Itálie“ je rozebírána hlavními médii země, nedávno uveřejnil studii, z níž vyšlo najevo, že přes 40 % vyučujícího personálu na italských univerzitách je tak či onak příbuzensky spřízněno. Jinými slovy otec profesor v Římě pomohl synovi či dceři k začátku kariéry třeba v Palermu či Benátkách. Sazonřejmě existuje i těch 60%, kteří do této třídy nepatří, ale pro ně je cesta mnohem obtížnější a společenská mobilita, která se v druhé polovině XX. století posilovala, se nyní značně ztížila následkem hospodářské krize a stagnace. Já osobně znám několik příkladů velmi schopných mladých italských lékařů, kteří po léta trpělivě sloužili svému univerzitnímu „baronovi“ jak se zde říká, ale když v 32–33 letech pocho-
pili, že při troše štěstí se jim brány skutečné kariéry otevírají až okolo 40 let, odešli do Velké Británie, USA či jiných zemí. „Ordini professionali“, které jsou, alespoň z kulturního hlediska dědic-
tívím dvacetileté diktatury, doposud úspěšně odolávají jakýmkoliv snahám o liberalizaci a nakazily svou mentalitou i teoreticky velmi vzdálené organizace jako například odbory.

Vítězství pravcového Gianni Alemanna v Římě ukazuje i na další aspekt „dědictví“ dvacetileté fašistické diktatury. Lépe řečeno pokud se týká jeho poslední a nejtragičtější fáze, II. světové války, hnutí odboje a partyzánského hnutí, které dnes někteří historikové i politici stále častěji označují za „občanskou válku“. K tomu je třeba uvést několik historických faktů.

Itálie vstoupila do II. světové války v okamžiku, kdy německá vojska byla 40 km od Paříže. Jak Duceho zeť a tehdejší ministr zahraničních věcí Galeazzo Ciano píše ve svém deníku, „Duce řekl, že potřebuje 10 000 mrtvých, které hodí na stůl při

jednání o nové mírové smlouvě s Francií a Velkou Británií“. Události jak známo ukázaly, že Mussoliniho cynický hazard neměl žádnou naději na úspěch. Hitler Itálii v prvním okamžiku nejen nic „nedaroval“, navíc Duce zatáhl zemi do války, kterou většina lidí nechtěla a která byla katastrofální pro celou zemi, nejen pro jeho režim.

O tehdejších událostech napsali početné knihy fundovaní historikové a já jím nejsem: omezím se pouze na připomenutí některých událostí. Tři léta následující vstupu do války byla třemi léty téměř neustálých porážek: Itálie přišla o své africké „Impérium“, britská vojska obsadila Etiopii, Somálsko a angloamerická vojska vyhnala Italy i z Libye. Vojenský sbor, který režim poslal na ruskou frontu utrpěl tragické ztráty u Stalingradu a italská města se stala stále častějším terčem spojeneckých náletů. Poslední kapkou byla ztráta Sicílie: spojenecké jednotky se bez velkých problémů vylodily na ostrově. (Doposud ne zcela objasněnou kapitolou je pomoc sicilisko-americké mafie, která invazi usnadnila s tím, že po válce měla mít na Sicílii volnější ruku). Při dramatickém zasedání „Gran Consiglio del Fascismo“ – vrcholného orgánu režimu, se Mussolini poprvé během 21 let vlády ocitl v menšině. Král Vittorio Emanuele III. jej odvolal z funkce a dal zatknout karabiniéry. Do vedení vlády jmenoval maršála Badogliu, který vedl dlouhé tajné jednání s Angloameričany o tom, jak by Itálie mohla uzavřít příměří a vystoupit z války. Němce naopak Badoglio ujišťoval, že „naše vojenská úsilí bude pokračovat neztenčenou formou“. Výsledek byl, že jak Spojenci tak Hitler ztratili k italskému vedení jakoukoliv důvěru. A 8. září 1943, když Badoglio ohlašoval, že Itálie vystupuje z války, konflikt pro italské obyvatelstvo teprve začal. Při bleskové operaci německé vojsko obsadilo značnou část Itálie a Angloameričané začali dlouhou, ničivou a často neúspěšnou osvobozovací válku, která skončila až 25. dubna 1945.

Hitler se rozhodl, že Itálii za zradu potrestá. V severní Itálii dal ustavit loutkovou „Italskou sociální republiku“, do jejíhož čela postavil opět Mussoliniho, kterého se mu podařilo mezitím osvobodit. Otěže vlády ale zůstaly pevně v německých rukou, i když část Italů nový režim přijala. Rozdíl je v tom, kde a na jak dlouhou dobu okupace trvala. Sicílie, Puglia, Kalábrie a jižní část Kampánie německou okupaci prakticky nezažily.

V Neapoli trvala asi dva měsíce a skončila povstáním obyvatelstva. Řím si prožil 8 měsíců tvrdé německé okupace, při které šla do transportu prakticky celá židovská obec. V severní Itálii (Turíně, Boloni, Janově, Miláně) ale okupace trvala téměř 20 měsíců, během níž se vytvořilo silné odbojové hnutí, které v jižní a části střední Itálie nebylo. Při jednom rozhovoru, který jsem měl s bývalým italským prezidentem Oscarem Luigi Scalfarem (on pochází ze severoitalského Piemontu) mi řekl: „část rozdílů existujících v uvažování Italů pocházejících z různých oblastí je výsledkem odlišných historických i osobních zkušeností: na Severu Itálie mohou mít silný vliv třeba Liga Severu či lidé inspirovaní se pravicovým liberalismem Mrs. Thatcherové, ale jsem přesvědčen o tom, že postfašistická pravice tam nemá šanci, vzhledem k tvrdým podmínkám okupace v letech 1943–1945.“ Mezitím uplynulo několik let, ale domnívám se, že to platí do značné míry dodnes. Tam, kde si lidé prožili, byť i jen několik měsíců tvrdou německou okupaci a jejich italské přísluhovače, se na slovo „fašismus“ dívají jinak, než ti, kteří ho zažili jen jako diktaturu, ale nezažili i jeho největší hrůzy.

Důkazem těchto italských paradoxů je malá obec Predappio, kde se kdysi Duce narodil a kde je jeho hrobka. Nachází se asi 20 km od Forlí, kousek od Rimini, San Marina a jiných proslavených míst italské Riviéry. Mussolini dal obec za svého života zvelebit. Po jeho násilné smrti v roce 1945 byly po různých peripetiích převezeny jeho pozůstatky z Milána na hřbitov v rodném městečku. Byla postavena rodinná hrobka ve formě malého mauzolea, kterou lze navštívit a zapsat se do knihy návštěvníků. Pro jistotu tam dali i nápis, že „návštěvníky sleduje videokamera“. Hrobky jak známo nejsou nic zvlášť veselého, ale v sluně a v zásadě přívětivé Itálii při návštěvě „mauzolea“ zamrazí. Kdo toho ale nemá dost se může při návratu u výjezdu z Predappia zastavit v malém obchodě na pravé straně ulice, nad jehož vchodem visí několik černých praporů. Vejdete dovnitř a mráz zesílí: v obchodě se prodávají fotografie, dýky, vlajky texty – ale to vše není z dob „slávy“, kdy Duce byl přes 20 let předsedou italské vlády, je to vše z dob Italské Sociální Republiky a s výjimkou několika symbolů se to velmi podobá nacismu. Mladě prodavačky jsem se zeptal, zda nemají výtisk prvního spisu Mussoliniho (napsal ho ještě jako mladík o Janu Husovi), podí-

vala se na mě, jako kdybych žádal o vstupenku pro let na Mars. Abych pookřál, šel jsem do malého baru naproti obchodu a dal si „caffé corretto“, tj. kávu do které Vám přilejí trochu grappy či anýzovky. Majitelka baru mě uklidnila slovy „to je jen kšeft, my tu máme od roku 1948 jen levičovou obecní správu“.

Ostatně tak to v Itálii chodí. Před římským Olympijským stadiónem se nachází tzv Foro Italico, jakési sportovní fórum, které dal fašistický režim postavit v 30. letech století. Za ním stojí obrovská budova, která už 50 let slouží jako Ministerstvo zahraničí, ale kterou dal Duce stavět jako Ústřední výbor své strany. Před Foro Italico stojí obelisk s nápisem „Mussolini Dux“. Před Olympijskými hrami v roce 1960 byla postavena klasická otázka „kam s tím“. Nakonec bylo usouzeno, dle mně správně, že je to součást italských dějin a je zbytečné, ne-li škodlivé dějiny retušovat či vymazávat. A obelisk tam stojí dodnes. Na celé řadě budov, které architekti za dob fašismu rozeseli po téměř celé Itálii, jsou vytesány někdy italsky někdy latinsky nabubřelé texty o síle, mužnosti, duševní i tělesné plodnosti italského národa. Nikdo je nečte, nicméně mám jisté pochybnosti o tom, zda by podobný obelisk mohl stát v Miláně, Turíně či Janově, ale to už je jiná otázka.

Je spojena s obrovskými rozdíly, které charakterizují Itálii, a které jsou jejím obrovským bohatstvím ale také hroznou slabinou. Mussolini a jeho režim se pokusili vytvořit z Italů konečně jeden národ, který by měl nejen společný stát, ale i hovořil stejným jazykem a smýšlel podobným způsobem. Stát vytvořil, v otázce jazykové uspěla až po II. světové válce televize a pokud se týká smýšlení se to možná jednou podaří Pánu Bohu, pokud ovšem na to bude mít čas a chuť.

Sever a Jih

Toto tradiční dělení Itálie má dodnes svou platnost – ostatně to vysvětluje i úspěch Ligy severu při různých volbách – ale v dnešní situaci by se spíše mohlo hovořit o Itálii „con la pelle di leopardo“ s leopardí kůží. Protože situace jsou časem odlišné i v rámci samotného Severu, Středu či Jihu Itálie.

Začnu navázáním na kapitolu předchozí, tj. období mezi válkami. Existují přinejmenším dvě italské oblasti, možná i tři, kde sice fašismus vládl, kde ale nikdy neměl skutečně masovou pod-

poru obyvatelstva. Byly to severoitalské Piemont, Ligurie a možná i Benátsko. A nechci tím říci, že by obyvatelé Turína, Janova či Padovy byli bývali více demokratičtí než Miláňané, Římané či Boloňané, kteří naopak Duceho dosti vzývali. Vadilo jim něco jiného: teatrálně okázalá nabubřelá rétorika, průvody, fangličky všeho druhu a neustálé mávání šavlí.

Protože kultura a způsob života Piemontanů i Janovanů je střízlivý, neokázalý, zdvořilý i když jak tvrdí ostatní obyvatelé Itálie možná i trochu pokrytecký a lakomý. V tom se Turíňané a Janované velmi podobají svým sousedům z Lyonu či Ženevy., se kterými si ostatně často rozumějí lépe než s někým od Neapole. Poválečná silná emigrace Jihoitalů do těchto oblastí do značné míry zamíchala tímto složením, ale není pochyb o tom, že oblíbené české klišé o „italské rodině“ charakterizované prudkými hádkami, po nichž přichází stejně rychlé smíření, za doprovodu gestikulací a případného rozbíjení nádobí se na Turín, Janov či Padovu vůbec nehodí.

Domnívám se na tom klišé mají trochu vinu neorealisticke italské filmy padesátých a šedesátých let minulého století, které se u nás úspěšně promítaly. Vzpomínám si, jak moje matka při první návštěvě Itálie s údivem poznamenala: „oni se v autobuse vůbec nehádají, to se divím.“ A o těch klišé, která platí na obou stranách, bude dobře si promluvit.

Josef Kašpar, Řím

Od literatury k filmu (a zpět)

Recenze sborníku A. Marini – J. Špička – L. Kováčová (eds.), *Dalla letteratura al film (e ritorno)* [= *AUPO-Philologica* 88, *Romanica Olomucensia*, XVI]. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006. 394 s.

V roce 2006 v rámci šestnáctého čísla romanistického časopisu „*Romanica Olomucensia*“ vyšly příspěvky z mezinárodní vědecké konference s názvem *Dalla letteratura al film (e ritorno)*, tzn. *Od literatury k filmu (a zpět)*, kterou ve dnech 19.–21. 10. 2005 uspořádala italská sekce katedry romanistiky Filozofické fakulty Univerzity Pa-

lackého. V českém akademickém světě se jedná o prestižní a ojedinělou konferenci v oboru zkoumání literatury a filmu, na jejíž význam ukazuje již úctyhodný počet 36 badatelů, často významných autorit ve svém oboru. Účastníci konference přijeli nejen z evropských zemí (Itálie, Francie, Velká Británie, Německo, Belgie, Polsko, Maďarsko, Slovensko, Chorvatsko), ale také z USA, Brazílie, Austrálie a Nového Zélandu. Všechny příspěvky jsou psány v italštině a obsahují krátká anglická a česká resumé.

Sborník je rozdělen na pět částí, z nichž dvě jsou věnované autorům Luigimu Pirandellovi a Antoniovii Tabucchimiu.

Jako úvodní esej byl vybrán příspěvek významného sémiologa a Ecova následníka Nicolý Dusiho o filmu *Fany* a Alexander Ingmara Bergmana, který svým metodickým přístupem k intersemiotickému převodu mezi knihou a filmem vhodně přesáhl italský rámec zkoumaných děl.

Za Dusiho úvodem následují dva nejobsáhlejší oddíly sborníku se dvěma intermezzy, věnovanými již zmíněným autorům Luigimu Pirandellovi a Antoniovii Tabucchimiu. První, větší část, nazvaná „*Problematiky, vlivy, návraty*“, nabízí eseje o mnoha zvukných jménech z dějin filmu a literatury. Příznivce Piera Paola Pasoliniho například může těšit, že se jeho díly v první části publikace zabývají celkem tři příspěvky. V prvním z nich Federica Ivaldi zkoumá u Pasoliniho filmu *Teorema* efekt rebound od filmu k literatuře, ve druhém Gherardo Ugolini popisuje způsob Pasoliniho práce s řeckými mýty a snahu o jejich aktualizaci a ve třetím Antonio Donato Sciacovelli studuje vliv Dekameronu na italské režiséry, mezi kterými do popředí vystupuje právě Pasolini. V tomto oddílu se přednášející také zabývají vztahem významných italských literárních klasiků k filmu, jmenujme Dina Campanu a jeho *Noc* (s podtitulem sentimentální kinematografie) v příspěvku Alfreda Luziho; Giovanniho Vergu a jeho *Sedláka* kavalíra ve vztahu k němému filmu v příspěvku Costantina Maedera, *Nesnadné lásky* Itala Calvina na cestě od literární předlohy k filmovému zpracování, které redukuje Calvinovu kritičnost, jak poukazuje Andrea Baldi, nebo Alberta Savinia a jeho filmové náměty analyzované v referátu Joanny Szymannowské. Důležitými momenty v dějinách a teorii filmu se zabývá příspěvek

Lucie Re, která popisuje poetiku, pozici a recepci jediného Bragagliova futuristického filmu nazvaného Thäis; Eusebio Cicotti zkoumá dávnou touhu postav vstupovat na plátno a vystupovat z něj; Jon R. Snyder se zabývá vztahem barokního experimentátora Giovanniho Battisty Andreiniho a vznikem moderní kinematografie, Hanna Serkowska popisuje proměny obrazu postavy teroristky od sedmdesátých let dodnes v literatuře a ve filmu Intermezzo věnované Luigimu Pirandellovi otvírá eseje Etami Borjan o Pirandellově pojetí filmu jako vizuálního jazyka hudby. Příspěvky autorů v tomto oddílu jasně dokládají, že pro převod Pirandellových děl byl významný vliv filmového umění bratří Tavianiů. Alessandro Marini se na příkladu Pirandellovy povídky Rozbitý džbán zabývá konfliktem mezi lidovou kulturou a buržoazním materialismem ve filmovém pojetí snímku Kaos bratří Tavianiů. Cezary Bronowski analyzuje dva typy humoru: vnitřní tavianiovský a vnější pirandellovský. I Abele Longo ve svém eseji o Pirandellově vlivu na film dvojice Cipri-Maresco Cagliostroův návrat srovnává snahu o film „made in Sicily“ s Ty se směješ bratrů Tavianiů.

Díla Antonia Tabucchiho jsou hlavním tématem druhého intermezza. Michela Meschini odhaluje filmové interference v Tabucchiho próze. Anna Osmólska-Metrak analyzuje filmovou imaginaci v Tabucchiho Zítra je taky den. Patricia Peterle popisuje cestu do portugalské imaginace při převodu příběhu o Tabucchiho postavě Tannera. Bruno Ferraro dokládá, jak byla důležitá volba hlavního hrdiny Marcella Mastroianniho pro film Jak tvrdí Pereira na motivy Tabucchiho prózy.

Druhý větší oddíl s názvem „Druhy a adaptace“ se zabývá spíše filmovým uměním a různými jeho žánry, aniž bychom ovšem ztratili z dohledu literární díla. Mezi čistě filmové příspěvky můžeme počítat esej Paola Mussy, který využívá svých bohatých pedagogických zkušeností ke zkoumání cesty od scénáře k filmu; Tiziana Littamè a Claudia Speziali se zamýšlejí nad kánonem filmů Luchina Viscontiho a nedokončeným sjednocením Itálie; Angelo Pagano analyzuje strukturu komiksu a srovnává ji se strukturou filmu, Jolanta Dygul studuje recepci filmu Zloději kol Vittoria De Siky v Polsku a popisuje propagandistickou manipulaci s tímto filmem; Eliisa Pitkäsalo klasifikuje prostředky filmového jazyka. Mezi příspěvky, které zku-

mají významné vztahy italského filmu a literatury v tomto oddílu, můžeme zařadit esej Joanny Janusz o filmových transpozicích Ztraceného příběhu Carla Emilia Gaddy; příspěvek Roberta Ubbidienteho o převodu Brancatiho románu Krásný Antonio Maurem Bologninim a Pierem Paolem Pasolinim. Aneta Chmiel pátrá po literárních motivech filmu Pokušení doktora Antonia Federica Felliniho u Giovanniho Boccaccia a jiných autorů; Ludovico Fulci popisuje vztah románu Giuseppe Tomasiho di Lampedusa a filmového přepisů Luchina Viscontiho; Michele Sitá studuje emoce a obrazy, které určují vztah mezi knihou Nehýbej se Margaret Mazzantiniové a stejnojmenného filmu Sergia Castellitti. V neposlední řadě Andrea Santurbano zkoumá teoretické a praktické rozdíly mezi filmovými adaptacemi v USA a v Evropě. Na pomezí italské literatury stojí příspěvek Guendaliny Sertorio o předloze filmu Generál della Rovere Indra Montanelliho a filmovém zpracování Roberta Rosselliniho a též esej Jiřího Špičky, který se zabývá srovnáním divadelní hry Johan Padan Daria Fo a animovaného filmu vycházejícího z této předlohy. Světové literatury se dotýkáme především v příspěvku Catherine Ramsey-Portolano, která srovnává román Jamese Caina Pošťák zvoní vždy dvakrát a Viscontiho Posedlost, vzniklou podle této literární předlohy; v příspěvku Marie Voždové, která studuje divadelní hru Cestující bez zavazadel Jeana Anouilha, již autor upravil pro filmové zpracování, a též v eseji Enriky Silvie de Felice, která analyzuje intermedialní vztahy ve filmu Kniha snů Petera Greenwaye.

Sborník nabízí celkem 394 stran zajímavých a podnětných textů, které přesvědčivým způsobem dokládají bohatost, propojenost a vzájemný vliv světů filmu a literatury. Organizátorům a účastníkům konference se podařilo významně obohatit mezioborová studia na velmi široké mezinárodní úrovni. Lze jen doufat, že pořadající katedra bude v podobných aktivitách pokračovat. Vzhledem k zaměření sborníku snad mohla být větší participace na konferenci ze strany vědců z katedry filmové vědy FFUP a z příbuzných oborů jiných univerzit v ČR. Je také velká škoda, že sborník je k dispozici pouze v italštině. Není totiž pochyb o tom, že kdyby existoval v různých jazykových variantách, mnoho čtenářů různých odborností by si jej se zájmem přečetlo. Nejen to:

na konferenci by bývalo mohlo vystoupit mnoho dalších autorů, kdyby nebyli nemuseli překonávat jazykovou bariéru italštiny. Souhrn příspěvků, které sborník nabízí, nelze zajisté považovat za vyčerpávající výběr nejdůležitějších momentů ve vztahu literatury a filmu, a to ani v rámci italské kultury – ne všechny jsou pro zkoumání vztahu filmu a literatury opravdu zásadní. Ne všechny eseje také studují pouze „vysokou“ literaturu nebo jen snímky „zlatého fondu“ světové kinematografie. Filmem a v některých případech jeho teorií se příspěvky zabývají vždy, jen literární teorie je poněkud v pozadí zájmu přednášejících. Tyto na první pohled menší nedostatky jsou vyváženy přítomností pomezních příspěvků z literatur mimo Itálii, které obohacují výběr a omezení daná organizátory konference. Za významný počín považují uveřejnění monotematických staří v samostatných oddílech věnovaných Luigimu Pirandellovi a Antoniovu Tabucchimu, jejichž literární filmové vztahy jsou v příspěvcích detailně zkoumány. Až na některé výjimky je objektem studia pouze italská kinematografie, v jejímž rámci jsou pak nejhodněji citováni bratři Tavianiové a Pier Paolo Pasolini – a tento sborník výrazně obohacuje náš pohled na tyto autory. Zvlášť poutavé jsou eseje, které zkoumají filmovou prehistorii a vztah italských literátů k právě se rodící kinematografii.

Tomáš Matras

Kurzy italštiny v pobočkách Společnosti ve školním roce 2008–2009

Pražská pobočka zahájí 1. pololetí v pondělí 29. 9. až čtvrtek 2. 10. 2008 v 17 kurzech podle připojeného přehledu. Vyučovat budou 3 italští lektori se znalostí češtiny a 5 českých lektorů s příslušnou odbornou kvalifikací. Kurzy jsou rozvrženy do 15 lekcí po dvou vyučovacích hodinách týdně, denně mimo pátku od 16 nebo 17.45 hodin v učebnách Malostranské základní školy, Josefská 5, Praha 1. A budou ukončeny do 31. Ledna 2009. **Zápis na e-mailové adrese:** prateleitalia@seznam.cz (s platbou kurzovního bankovním převodem **na účet 1937698369/0800** po obdržení variabilního symbolu) od 15. 8. Nebo **osobní zápis** s úhradou kurzovního v hotovosti od 15. 9. do 2. 10. **Doplňkové zápisy** na volná místa od 6. do 16. 10. v téže škole. **Kurzovné** za 30 vyučovacích hodin 2.900 Kč, studenti, důchodci a členové Společnosti 2.800 Kč. **Informace** na www.sweb.cz/prateleitalia nebo na tel. č. 606 648 317.

Jihočeská pobočka České Budějovice, zahájí kurzy v centru Českých Budějovic a v Českém

Přehled kurzů připravených pražskou pobočkou

Kurz	Stupeň	Od lekce	Den	Hodina	Zahájení	Učebna	Učitel
ÚZ 1	Úplní začátečníci	1	út	16.00	30. 9	1 p. 21	Dr. Sonia Pernisco
ÚZ 2	Úplní začátečníci	1	út	17.45	30. 9	1 p. 24	Renata Skoupá
ÚZ 3	Úplní začátečníci	1	čt	17.45	2. 10	1 p. 23	Renata Skoupá
PZ 1	Pokračující začátečníci	6	út	17.45	30. 9	1 p. 23	Mgr. Gabriela Kotrčová
PZ 2	Pokračující začátečníci	7	st	16.00	1. 10	1 p. 21	Dr. Sonia Pernisco
PZ 3	Pokračující začátečníci	7	st	17.45	1. 10	1 p. 23	Dr. Ivana Švagrová, CSc
MP 1	Mírně pokročilí	10	čt	17.45	2. 10	1 p. 21	Mgr. Gabriela Kotrčová
MP 2	Mírně pokročilí	10	út	16.00	30. 9	1 p. 23	Mgr. Giovanna Giordana
MP 3	Mírně pokročilí	13	st	17.45	1. 10	1 p. 21	Dr. Sonia Pernisco
ŠP 1	Středně pokročilí	19	po	17.45	29. 9	1 p. 23	Mgr. Giovanna Giordana
ŠP 2	Středně pokročilí	19	čt	16.00	2. 10	1 p. 21	Mgr. Gaabriela Kotrčová
ŠP 3	Středně pokročilí	20	po	17.45	29. 9	1 p. 21	Mgr. Jiří Špaček
ŠP 4	Středně pokročilí	21	st	16.00	1. 10	1 p. 23	Dr. Ivana Švagrová, CSc
P 1	Pokročilí	27	út	17.45	30. 9	1 p. 21	Roberto Alquati
P 2	Pokročilí	27	st	17.45	1. 10	1 p. 25	Roberto Alquati
P 3	Pokročilí	33	po	16.00	29. 9	1 p. 21	Mgr. Jiří Špaček
OK 1	Opakování/konverzace		st	16.30	1. 10	1 p. 24	Prof. Sylva Hamplová

Krumlově pro úplně začátečníky, mírně pokročilé se znalostí minimálně 7 lekcí z učebnice Italtština, autorem Bahníková, Benešová, Ehrenbergerová, středně pokročilé se znalostí 15 lekcí a s konverzací bez rozlišování úrovně. Výuku 1x týdně dvě navazující vyučovací hodiny zajišťují 4 čeští učitelé a 2 rodilí mluvčí v malých skupinách. S českým lektorem (gramatika, cvičení) a podle počtu kurzů alespoň 1x měsíčně s italským lektorem (konverzace). Podle zájmu budou zajišťovány intenzivní individuální a firemní kurzy. Přihlášky na e-mailové adrese amicidellitalia@centrum.cz.

Olomoucká pobočka pokračuje v pořádání celoročních kurzů podle připojeného přehledu s italským rodilým mluvčím ovládajícím češtinu. Kurzy o 30 lekcích po dvou vyučovacích hodinách týdně začínají od pondělí 22. do středy 24. září 2008 a budou ukončeny do 31. května 2009. **Kurzovné** za 60 vyučovacích hodin 3.200 Kč. Sleva

Přehled kurzů připravených olomouckou pobočkou

UROVEŇ	LEKCE	TERMÍN
Úplně začátečníci	1/8	pondělí 15.45/17.15 hod
Zkušební začátečníci	6/13	středa 17.30/19.00 hod
Mírně pokročilí	9/17	úterý 15.45/17.15 hod
Středně pokročilí	13/21	úterý 17.30/19.00 hod
Pokročilí	16/23	středa 15.45/17.15 hod
Expertí	23/30	pondělí 17.30/19.00 hod

pro členy Společnosti 5 %.

Zápis, informace a možnost uhradit kurzovné hotově v pondělí a úterý 15. a 16. září od 16 do 18 hod. přednáškový sál Dominikánský klášter, Slovenská 14, Olomouc. Na této adrese budou probíhat všechny kurzy. Bližší informace a přihlášky na: www.volny.cz/italiano-ol mailem na: italiano-ol@volny.cz nebo telefonicky na č. 605 544 321.

Úroveň kurzů byla stanovena podle učebnice "Italtština pro samouky".

Dott. Kvido Sandroni, vedoucí kurzů

Pižeňská pobočka bude pokračovat v prostorách Západočeské univerzity v pořádání kurzů pro začátečníky, mírně a středně pokročilé a pokročilé. **Podrobné informace** lze získat u Mgr. Kateřiny

ny Strnadové na tel. 724 958 575 a na E-mailové adrese: strnadova.katerina@post.cz

Teplická pobočka plánuje obnovení celoročních kurzů italtštiny pro začátečníky i pokročilé v týdnu od 15. 9. v učebnách gymnázia, Dobrovolců 11. Přihlášky na tel.: 603 532 232 a na e-mailové adrese: prateleitalie@seznam.cz

Pro Vaši informaci

● **Spolek přátel České republiky v Lonigu – Vicenze** oslavil 1. května 2008 čtvrté výročí od založení, ke kterému došlo v den přistoupení České republiky do Evropské Unie. **Předseda Spolku Paolo Dal Maso dne 19. dubna 2008 navštívil Prahu.** Při setkání s místopředsedou Společnosti přátel Itálie došlo k výměně informací o činnosti obou společností a k projednání možností spolupráce. Dobrá znalost češtiny získaná jejím studiem na univerzitě v Padově a diplomová práce o československém hnutí za občanská práva Charta 77 mu umožňují sledovat dění v Itálii do určité míry z našeho úhlu pohledu. **Získali jsme v něm dalšího spolupracovníka Zpravodaje, který žije v Itálii** a který nás průběžně informuje o dění, které naše čtenáře může zajímat. **Zveřejňujeme jeho první příspěvky:**

● Dne 25. 4. 2008. Drazí přátelé v České republice. Zaznamenal jsem, **že italské nakladatelství v edici Piccola Biblioteca Einaudi vydalo péčí Mauro Carboniho knihu českého filozofa a prvního mluvčího Charty 77 Jana Patočky, „Saggi eretici sulla filosofia della storia“** (Kacířské eseje o filozofii dějin), které byly publikovány tajně v roce 1975 v několika kopiích psaných na psacím stroji. Konečně jsou nabídnuty italskému publiku v jejich celku v pečlivém kritickém vydání.

Patočka píše tuto knihu v letech, která následují po represi demokratických pokusů ke kterým došlo v průběhu Pražského jara. Z okupovaného Československa vrhá toto dílo filozofický pohled na velké otázky propuklé do tragédie ve XX století. Je schopen konfrontovat se současně s naléhavými otázkami které zůstaly otevřené hegelovsko-marxistickým dědictvím

a nietzscheovskými diagnózami, s podněty a limity Husserlových a Heideggerových návrhů, s příspěvkem Hannah Arendt. Díky těmto srovnáním rozvíjí úvahu tak vědomě osobní, že ji sám definuje jako „kacířskou“.

Právě pro takovou otevřenost horizontu, argumentační rigoróznost a ostrost pohledu mohou být kacířské eseje považovány, aniž by se tato formule jevila očividně sugestivní, nebo zbytečně patetická, **za poslední velkou filozofickou knihu XX století.**

- Dne 11. 5. 2008 nám Paolo Dal Maso napsal: **Alessandro Catalano a Marika Piva připravili českému spisovateli Patriku Ouředníkovi dne 6. 5. v Padově představení jeho dvou zajímavých knih: „Istante Propizio, 1855“** (původní titul: *Příhodná chvíle, 1855*) a **„Europeana, Breve storia del XX secolo“** (původní titul: *Europeana, Stručné dějiny dvacátého věku*). Šlo o Ouředníkovu čtvrtou etapu putování po Itálii, po představení jeho knih na univerzitách v Pise, Bologni a Reggio Emilia. 9. 5. následovala Univerzita CA' Foscari v Benátkách. Na představení jeho knih byli přítomni padovští profesori bohemistiky Alessandro Catalano, Ludmila Charvátová, Maria Elena Cantarello i benátský prof. Sergio Corduas a desítky studentů češtiny z padovské univerzity.

V uplynulém týdnu jsem se setkal a poznal dvě vynikající, vzájemně velmi odlišné osobnosti české kultury: v Padově **Patrika Ouředníka,** eklektického spisovatele, překladatele, lingvistu, redaktora encyklopedií, „neobvyklého“ intelektuála. Opustil Československo v r. 1984, aby se usídlil v Paříži, kde žije a pracuje. Objevil jsem v něm člověka vytříbeného a pronikavého myšlení. Jeho kniha *Europeana* byla přeložena do 20 jazyků. **A** dne 9. 5 v Pojana Maggiore **Martina Kubelika,** architektka mezinárodního významu nadaného mimořádnou inteligencí a analitickou a kritickou schopností. Jeho téměř dvouhodinové přednášky ve výborné italštině o Palladiovi a jeho vilách v benátsku doprovázené mnoha ilustracemi se zúčastnilo početné publikum. Počínaje rozбором událostí spojených s Benátskou republikou od r. 1300 probral vývojové etapy benátského architektonického stylu až do r. 1800, včetně srovnání

s jinými realitami v nichž se rozšířil palladiovský renesanční styl.

Český vědec byl závěrem odměněn dlouhým potleskem, který byl projevem ocenění za vynikající kulturní zážitek.

Paolo Dal Maso

- **Alessandro Catalano: ZÁPAS O SVĚDOMÍ** Kardinál Arnošt Vojtěch z Harrachu (1598–1667) a protireformace v Čechách. Překlad Petr Maťa. **Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2008 640 str., 599 Kč.** Prezentace knihy za účasti autora a početné účasti zainteresovaného publika se konala 30. 9. 2008 v Italském kulturním institutu v Praze.

JDE O ZCELA NOVÝ POHLED NA ZAPOMENUTÝ ÚSEK ČESKÝCH DĚJIN OPÍRAJÍCÍ SE O DOSUD NEVYUŽITOU DOKUMENTACI Z ČESKÝCH, RAKOUSKÝCH A Vatikánských archivů a Bourající řadu stereotypů a klíše o Pobělohorské rekatolizaci. Rekatolizace Čech v 17. století, neodmyslitelně spjatá s porážkou českých stavů na Bílé hoře, ještě donedávna patřila k traumatickým obdobím českých dějin. Italský historik a bohemista přichází se zcela novým zpracováním této málo probádané problematiky. Výklad, jehož osu tvoří neklidný život dlouholetého pražského arcibiskupa, kardinála Arnošta Vojtěcha z Harrachu, mapuje především zápas o podobu protireformace mezi jejími hlavními strůjci: římskou kurií, vídeňským dvorem, pražským arcibiskupstvím, jezuitským řádem a českou šlechtou. Ukazuje, že rekatolizace nebyla pouze zápasem katolíků proti nekatolíkům, nýbrž také tuhým mocenským bojem uvnitř katolického tábora, který probíhal na pozadí třicetileté války a byl poznamenán dlouhodobými strukturálními proměnami uvnitř římské kurie a císařského dvora **Alessandro Catalano (1970)** je italský bohemista. Vystudoval bohemistiku a dějiny na Univerzitě La Sapienza v Římě, kde dokončil také postgraduální studium (obor slavistika) a obhájil disertační práci o Arnoštu Vojtěchovi hraběti z Harrachu (1598–1667). Českou literaturu přednáší na univerzitě ve Florencii a v Pise a překládá (mj. M. Součková, B. Hrabal, J. Kolář, V. Nezval, M. Viewegh).

- Po sborníku „Od literatury k filmu a zpět“ jehož recenzi Tomáše Matrase zveřejňujeme na jiném místě, díky laskavosti Mgr. Jiřího Špičky, PhD z katedry romanistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci jsme získali další dvě publikace s názvy: „**Italská čítanka současné italské prózy**“, jejíž je editorem a „**Francouzská a italská dramatická tvorba na moravských a slezských divadelních scénách**“ jejíž je Jiří Špička s PhDr. Marií Voždovou, Ph.D spoluautorem.

Italská čítanka obsahuje výběr ukázek z děl deseti současných italských spisovatelů. Jak píše Jiří Špička v úvodním slově „má být příležitostí, jak českému publiku nesměle naznačit, co se v italské literatuře dělo v posledních asi patnácti letech, a jak mu představit reprezentativní díla tohoto období. Jelikož tato čítanka nabízí i originální znění vybraných textů, doufáme, že se dostane do zorného úhlu všech zájemců o italštinu a že ti, kteří neměli odvahu sáhnout po „úplně“ italské knize, v ní spatří zajímavý kompromisní způsob, jak se přiblížit autentickým textům, často plným žargonu, slovních hříček a vulgarismů, na něž obvykle v učebnicích není místo. Mnoho z přítomných textů navíc hovoří o různých aspektech současné nebo nedávné Itálie, náš soubor tedy může fungovat i jako malá sonda do italských realit“.

Obsáhlá, téměř šestisetstránková monografie **Francouzská a italská dramatická tvorba na moravských a slezských divadelních scénách**, vydaná Filozofickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci je výsledkem několikaletého bádání. Autorkou úvodu k celé publikaci a úvodní studie k francouzské dramatické tvorbě je Marie Voždová, autorem úvodní studie k italské dramatické tvorbě je Jiří Špička. Obě části obsahují obsáhlý soupis inscenací, cizojazyčná shrnutí (francouzsky, italsky, německy, polsky, anglicky), seznam autorů a historické proměny názvů jednotlivých divadel na Moravě a ve Slezsku.

- Dne 13. června ve Vlastivědném muzeu ve Slaném se konalo setkání u příležitosti **padesátého výročí úmrtí historika a diplomata**

Vlastimila Kybala, československého vyslance v Itálii 1920–1925. Projev o počátcích Československé diplomacie v Itálii přednesla členka výboru Společnosti přátel itálie PhDr. Irena Bukačová. **Výstava o životě a díle V. Kybala zahájena při tomto setkání potrvá do 10. srpna 2008.**

- Převážně noví členové v Českých Budějovicích a v Českém Krumlově se rozhodli **obnovit činnost pobočky s názvem Jihočeská pobočka Společnosti přátel Itálie České Budějovice.** Předesešlé pokusy o založení pobočky z 1. července 1993 a posléze o obnovení její činnosti selhaly. Pobočka nepracovala a převážně většině členů zaniklo členství pro neplacení členských příspěvků. Teprve zřízení Ústavu romanistiky Filozofické fakulty Jihočeské university vytvořilo pro její obnovení potřebné kvalifikované zázemí. Při jednání uskutečněném z iniciativy ředitelky Ústavu romanistiky Doc.PhDr. Jitky Radimské za účasti většinou nových členů a statutárního místopředsedy Společnosti byl dne 10. 6. 2008 zvolen nový výbor. Jeho jádro tvoří pedagogové italianisté. Do vydání Zpravodaje se výbor sešel již potřetí s předsevzetím, že od 29. září 2008 pobočka zabezpečí výuku v kurzech italštiny pro veřejnost v centru Českých Budějovic a v Českém Krumlově. V podzimním období se mj. pokusí o uspořádání veřejných přednášek předních odborníků na česko-italské vztahy.
- **Italština na jevišti** Jazyková škola Jevišťe, která vyučuje jazyky prostřednictvím divadla, uvedla v březnu na závěr pilotního kurzu italštiny pro dospělé představení s názvem „La Vacanza“. Premiéra této komedie z pera lektorky kurzu Laury Rubini se konala v útulném sálku Malého Nosticova divadla nad Čertovkou a mnohokrát rozesmála nejen italsky mluvící obecenstvo, ale i diváky, kteří italsky neuměli. Znovu se zde ukázalo, že metoda *act and speak^{tm}*, kterou Jevišťe vyvinulo a kterou používá ve všech svých kurzech, může pomoci studentům nejen naučit se jazyk jako v jakémkoliv jiném jazykovém kurzu, ale i zafixovat si naučenou slovní zásobu a gramatické jevy ve smysluplném kontextu reálných situací. Pomocí ztotožňování se s množstvím různých postav, hraním a myšlením

v jejich „kůži“ a přijetím jejich jazyka za vlastní se výrazně rozšiřuje spektrum jazykových znalostí a dovedností. K úspěchu kurzu přispívá i to, že si zde studenti navíc užijí i zábavu a vzrušení z veřejného představení. Vzhledem k úspěchu premiéry hry *La Vacanza* uskutečnila Jazyková škola Jevišťe její další uvedení na ukončení kurzu dne 8. 5. v Italském kulturním institutu. Informace o metodě *act and speak™* naleznete na www.jeviste.cz.

Laura Rubini

- V neděli 11. 5. se vrátili žáci hudebního a výtvarného oddělení školy z hudebního festivalu ve Vieste. Na festivalu jsme hráli již potřetí a hudbymiilovné italské obecnstvo nás i letos výborně přijalo. Škoda, že cestovní kancelář se kterou nikdy nebyly problémy tentokrát nevěnovala celému zájezdu takovou pozornost jak by si zasloužil. Ale vše se vyřešilo, všichni se vrátili v pořádku a na krásy starého města Vieste již můžeme jen vzpomínat.

Letošní pracovní výjezd školy byl připraven na základě projektu „Barevné adagio“, kdy vedle koncertu, kterým jsme celé oslavy zahajovali, pracovala i naše výtvarka, aby vznikl cyklus fotografií, sloučením hudby, krás přírody a uměleckou fotografií. Výtvarníci pracovali s černobílou i barevnou fotografií, poznali nejnovější i ty nejstarší fotografické přístroje a sami se přesvědčili, jak krásné věci jsou schopny vytvořit pomocí základní techniky. Celý projekt je určen pavilonu LDN v Hořicích. Zážitkem pro všechny bylo předání daru naší školy městu Vieste, který vytvořila výtvarnice paní Blanka Bihelerová. Obraz patronky města kterou je Santa Maria di Merino byl pro všechny senzací. Obraz malovaný na hedvábí byl představiteli města přijat se vši vážností a druhý den při mši byl biskupem vysvěcen.

Z Itálie si přivážíme pozvání na festival ve Španělsku a další pozvání do Itálie. Celý projekt by nebylo možné uskutečnit za pomoci získání grantů. Město Hořice, Nadace Zdraví pro Moravu, Umění pro zdraví pomohly finanční částkou celý projekt uskutečnit. Děkujeme.

Alena Kaňková, ZUŠ Hořice

- Další držitel kulinařské hvězdy Michelin z Itálie představil své umění v Praze, a to v rámci evropského vzdělávacího projektu „Evropská kvalita pro pražské hotelové a restaurační služby“ pořádaného společností Antares Consulting. Mistr Luciano Tona, ředitel kulinařské školy Alma z provincie Parma, připravoval 28. 3. 2008 italské speciality a doprovázel odborným výkladem v sále Nestlé nabitém k prasknutí novináři a mistry kuchaři z pražských restaurací. V kurzech tohoto projektu se již dříve představil i první držitel prestižní hvězdy Michelin v ČR, pan Andrea Accordi. Je potěšitelné, že zájem odborné i laické veřejnosti o italskou kuchyni stále roste.

Dagmar Koutná

- **Jako každoročně, byla k letošnímu prvnímu číslu Zpravodaje přiložena poukázka k úhradě ročního členského příspěvku.** Řada členů tak dosud neučinila. Jim připomínáme, že jen přímé náklady na Zpravodaj, který pravidelně dostávají činí ročně přes 100 Kč a že podle usnesení VI. Valného shromáždění je minimální výše příspěvku u zaměstnaných členů 200 Kč a u studentů a důchodců 100 Kč. Pokud při úhradě poukázkou neuvedete jako variabilní symbol číslo Vašeho členského průkazu jsme schopni přesto Vaši úhradu identifikovat. **Při úhradě bankovním převodem bez Vašeho členského čísla však je nutné jako doplňující údaj uvést Vaše jméno a příjmení.** Úhradu můžete také učinit hotově u kterékoliv pobočky České spořitelny, nebo bankovním převodem. **Náš účet má č. 1937698369/0800.**
- Všechny členy a příznivce naší Společnosti, kteří si přejí **zasílání textu Zpravodaje prostřednictvím internetu** prosíme, aby nám to sdělili. Ušetřili bychom část nákladů na jeho tisk a distribuci.
- členy, kteří tak dosud neučinili **žádáme, aby svým pobočkám sdělili e-mailové adresy**, aby mohli být operativně informováni o jejich aktivitách.
- **Zájemcům o výtisky Zpravodaje z předšlých 12 ročníků je můžeme zaslat** za sníženou cenu 15 Kč za jedno číslo. Při odběru alespoň pěti čísel nebudeme účtovat poštovné.

OBSAH 2. ČÍSLA XIII. ROČNÍKU ZPRAVODAJE

Ze zprávy o činnosti od V. do VI. Valného shromáždění Společnosti přátel Itálie	str. 1
Stanovy Společnosti přátel Itálie přijaté na VI. Valném shromáždění	str. 3
Paolo Dal Maso: Pražské jaro ve dvou dílech italských autorů a jejich ohlas v tisku	str. 5
Josef Kašpar: Co zůstalo v Itálii z dob mezi dvěma válkami (3. část)	str. 6
Tomáš Matras: Od literatury k filmu (a zpět) Recenze sborníku	str. 9
Kurzy italského jazyka v pobočkách Společnosti ve školním roce 2008–2009	str. 11
Rostislav Pietropaolo: Pro Vaši informaci	str. 12

Na autorské a redakční přípravě tohoto čísla se podíleli

Paolo Dal Maso, Josef Kašpar, Dagmar Koutná, Tomáš Matras, Olga Novotná, Rostislav Pietropaolo, Jiřka Radimská, Laura Rubini, Kvído Sandroni, Jiří Špička

Technická spolupráce

Ondřej Čermák, Zdeněk Sladký

Z obsahu příštího čísla

Irena Bukačová: Italo-české oči: Italské náměty v české literatuře 19. století – Prokop Chocholoušek a J. V. Písek

Josef Kašpar: Co zůstalo v Itálii z dob mezi dvěma válkami (4. část)

Cyril Kříž: Cesty českých výtvarných umělců do Itálie – Karel Škréta, Oskar Brázda, Jan Zrzavý

Libuše Rektorová: Perugia Giuseppe Ricchi: Regionální zvláštnosti Italské kuchyně – Lombardie

Lenka Uchytílová: Neapolské fragmenty – San Gennaro, Padre Pio a všichni svatí

ZPRAVODAJ SPOLEČNOSTI PŘÁTEL ITÁLIE

zapsán v evidenci periodického tisku pod číslem MK ČR E 14783

S příspěvkem Odboru pro krajany, kulturu a propagaci MZV ČR vydává:

Společnost přátel Itálie, občanské sdružení, IČ: 00564842

Adresa redakce: Brixio 21, 162 00 Praha 6, tel./fax: 235 362 939

Internet: www.sweb.cz/prateleitalie

E-mail: prateleitalie@seznam.cz

Číslo účtu: 1937698369/0800

Odpovědný redaktor: Rostislav Pietropaolo

Náklad: 650 výtisků, 4× ročně

Sazba a tisk: Firma KELOC PC, spol. s r.o., náměstí SNP 32, 613 00 Brno

Uzavěrka tohoto čísla: 30. června 2008